"సంఘం"

శ్రీ సోమంచి రామం

"నువ్వీరోజు మొదలుకొని పూజలు పునస్కారాలు మానెయ్యాలి! శాంతా!" అంటూ ఆఫీసునుంచి వచ్చి యింట్లోకి ప్రవేశించాడు విశ్వం.

"ఏమండీ? ఏం వచ్చిందిప్పుడు? నేను పూజలు చేస్తే మీకేం అడ్డంవచ్చింది?" అంటూ అమాయకంగా అర్థం కాని స్వరంతో అనుమానంగా అడిగింది ఆతని అర్ధాంగి శాంత!

"నాకేం అడ్డం వచ్చిందో నీకెలా తెలుస్తుంది? పోనీ చెప్దామన్నా, ఊరంతా చెప్పుకునేది నీకు తెలియటంలేదు కాని నేను చెప్పేది తెలుస్తుందా?........శాంతా!........ ఇలా చూడు! ఫలానా ఆఫీసరుగారి భార్య ఈరోజుల్లో యింకా పతివ్రతలా పూజలుచేస్తూ కూర్చుందంటే ఎవరికేనా అవమానంకాదూ!...." అంటూ తనకు జరుగుతున్న అవమానానికి ఆమెయే కారణం అన్నట్లు నిర్ధారణగా చెప్పాడు విశ్వం.

"అంటే పూజలు చేయడమేగా నేచేసినతప్పు.." అంటూ కంట తడిప్రారంభించిందా అబల!

"అంతేకాదు! పూర్వకాలపు స్త్రీలవలె పురాణాలకు హరికథలకు వెళ్ళకూడదు. నవీనకాలపు యువతివలె మీటింగులకు సభలకు రావాలి! వచ్చి లెక్చర్లుయివ్వాలి...." అంటూ ఆ అమాయకురాలికి యేదో క్రొత్త మందు నూరిపోస్తున్నాడు విశ్వం!

"బాగానే ఉంది మీరు చెప్పేది! భక్తిమార్గం వదిలి బజారులో మీటింగులకు సభలకు రావాలంటారా?" అంటూ తిరిగి ప్రశ్నించింది పాపం శాంత!

ఆ అమాయకురాలి హృదయంలో సనాతనధర్మాలు, పతివ్రతాలక్షణాలు కరడుగట్టిపోయి కదలకుండాఉన్నాయి. భారత భాగవత రామాయణాది మహాపురాణ కావ్యాలు ఆమె సన్నిహిత స్నేహితులు. భగవద్గీత ఆమెకు కంఠోపాఠము. అలాటి పతివ్రతా స్త్రీనిచూచి యీలోకం, యీ కల్పితసంఘం, యీకాలంలో ఓర్వలేకపోయింది! చూచి అవహేళన చేయసాగింది. వట్టి ఆచారం తప్ప మరే విధమైన సంస్కారంకాని ఆమె దగ్గరలేవని సంఘం దుమ్మెత్తిపోసింది. ఆ పలుకులన్నీ విశ్వానికి ములుకుల్లా గుచ్చుకున్నట్టయి సంఘాన్ని చేసే దేమీలేక అర్ధాంగిపై తన అహంకారాన్నంతా చూపించసాగాడు. తత్ఫలితమె యీ సంభాషణ—

"రావాలంటారా!....'' అంటూ యింకా మెల్లిగ అడుగుతున్నావా?....బాగానే ఉంది! మొన్నను జరిగిన మీటింగుకు అందరు తమ మిసెస్‌లతో వస్తే నువ్వు రాకపోయేసరికి నాకు నలుగురిలో తలవంపులయింది. నిన్నమట్టుకు నిన్న; సినిమాకు రాకపోయేసరికి నలుగురు నానామాటలు అన్నారు. తెలిసిందా! అందుకని యిక యివ్వాళనుంచి యీ పూజలు పునస్కారాలు మానెయ్య! సాయంకాలము నేను ఆఫీసునుంచి యింటికి రావడంతోనే నాకు కాస్త కాఫీయిచ్చి నువ్వు ముస్తాబవాలి! అపుడు ఇద్దరంకలిసి అలా జాలీగా పార్కుకుపోదాం! అంతే కాని!....ఎప్పుడూ యింట్లో కూర్చుని గీతాపారాయణాలు-పతివ్రతలకథలు చదవడం మానెయ్యాలి!—దినపత్రికలూ, వారపత్రికలూ చదవాలి!- కనీసం చదువుతూన్నట్టయినా పట్టుకోవాలి! తెల్సిందా!" అంటూ ఆమె చేయవలసిన కార్యక్రమాన్నంతా సూక్ష్మంగా చెప్పేశాడు విశ్వం.

శాంత కిదంతా అయోమయంగా ఉంది. ఏమీ అర్థం కావడంలేదు. అయినా భర్తమాటకెదురు చెప్పడంయిష్టం లేక కిమ్మనక ఊరుకొన్నది.

"సరే! యీ గొడవకేం గాని ముందులేచి కాళ్ళు కడుక్కోండి!'' అంటూ నీళ్ళు అందించింది.

"విశ్వం! ఇంకా బయలుదేరలా!" అంటూ ఆతని మిత్రుడు శివం యింతలోనే అక్కడికి హాజరయాడు.

"అరె! మర్చిపోయారా!— అయినా యెంతసేపు! బయలుదేరుతా!— శాంతా! అలా లోపలికి వెళ్ళిపోతావేం!- "అరె! అదేం భయం! ఆతనూ మనలాటి మనిషే!-'' అంటూ లోపలికి వెళ్ళబోతున్న శాంతను వెనక్కి పిలిచాడు విశ్వం!

సంఘం

"మనిషికాకపోతే మీ ఆవిడకు భయమేమిత్రా! విశ్వం!" అంటూ ఓ రిమార్కు పారేశాడు శివం!— అతను యీ సంఘంలో ఒక వ్యక్తే!—

"అదికాదురా! మా ఆవిడ వత్తి....ఏమనిచెప్పనురా! ఇవాళ నువ్వుకనక సరిపోయింది! రేపు యే ఆఫీసరువచ్చినా యింతేనా!— నలుగురిలోను నన్నల్లరి పెట్టడానికి కాకపోతే యేమిటీ సిగ్గుచెప్పు! కాస్త నలుగురితోను సోషల్‌గా ఉండొద్దూ!"— అంటూ తన బాధను మిత్రుడు శివానికి వెలిబుచ్చాడు విశ్వం!

మిత్రుని బాధను అర్థం చేసికొన్న శివం ఎలాగైనా శాంతకు కొంచెం ధైర్యం చెప్పి ఆమెలో కొంత నాగరికతను తీసికొని రావాలని తలచాడు. విశ్వానికి ధైర్యం చెప్పాడు. భర్తఆజ్ఞపై శాంత అక్కడకువచ్చినిలబడింది.

"భయపడకండమ్మా! నలుగురితోను కలిసిమెలిసి మెలగడం నేర్చుకోవాలి! మనదేశంలో యెంత మంది స్త్రీలు రాజకీయ రంగంలో పాల్గొంటున్నారో తెలుసా!- వీరంతాదేశానికి మణిపూసల్లాంటివారు అలాగేమీరుకూడ- మీరేకాదు ప్రతిభారత స్త్రీ - తయారుకావాలి! అందుకని మీరు ప్రతి మీటింగుకు హాజరయి అక్కడ జరిగే విషయాలన్ని ఆకళింపు చేసికోవాలి! ఆ తర్వాత మీటింగులలో ఉపన్యాసాలీయాలి! స్త్రీల హక్కులకోసం పోరాడాలి! అప్పుడే మీ పేరు నలుగురూ చెప్పుకుంటారు. మీకు ఊరూరసన్మానాలు, స్వాగతాలు, ఆహ్వానాలు సమర్పిస్తారు. ఫలానావారి భార్య అని మావాడికి పేరొస్తుంది. అపుడు మీరు రాజకీయనాయకులలో ఒకరు అవవచ్చును. పదవులు సంపాదించవచ్చును. అందుకోసం యివాళనుంచి నలుగురితోను సోషల్‌గాఅంటే కలిసిమెలసి మెలగడం నేర్చుకోవాలి!"- అని ఓ లెక్చరిచ్చి టైమ్‌కేసి చూసికొని- "అరె! యీగొడవలో టైమ్ మర్చిపోయానే! సినీమాకు టైము అయిపోతోంది! లేవండి!" అన్నాడు శివం!

"ఆ! అవునవును! మళ్ళీవచ్చి భోంచేద్దాంలే!" అంటూ విశ్వం భార్యనుకూడ సినీమాకు లేవతీశాడు. భర్త బలవంతంమీద శాంత యిష్టంలేకపోయినా ఆపూట సినీమాకు వెళ్ళింది—

◆ ◆ ◆

విశ్వం ఓ చిన్న ఆఫీసరు. శాంత అమాయకురాలైన పల్లెటూరి యిల్లాలు. ఆతని భార్య. పతివ్రత. విశ్వం కొంచెంగా నాజూకైననవనాగరికతఅనుకునే ప్రపంచంలో పెనుగులాడుతున్న ఆఫీసరవడంచేత నాగరికత అనుకునే యీసంఘానికి జడిసి తనభార్యనుకూడ తనతో సోషల్‌గా మీటింగులకు, సినీమాలకు రావలసిందని బలవంతంచేసి ఒప్పిస్తాడు. అందులకు మిత్రుడు శివం తోడ్పడుతాడు. తత్ఫలితంగా శాంత యిష్టంలేకపోయినా కష్టంమీద నాగరిక ప్రపంచంలో అడుగుపెడుతూ తొలిసారి భర్తతోను, ఆతని మిత్రుడు శివంతోను కలిసి సినీమాకు వెడుతుంది.

◆ ◆ ◆

కొద్దిరోజులతర్వాత ఒకనాడు శాంత భర్త చదవమని యిచ్చినపత్రికను తిరగేస్తూంటుంది. అర్థం కాకపోయినా భర్తకు జడిసి అటూయిటూ నాల్గుసార్లు తిరగేస్తూంటుంది. విశ్వం ఆఫీసుకు వెళ్ళిపోతాడు. ఇంతలో "విశ్వం"— అంటూ శివం లోపలికొస్తాడు -

శాంత సిగ్గుతోలేచి లోనికిపోబోతూ - "ఆయన లేరండి!" అని సమాధానం యిచ్చింది! శివం ఆ సమాధానాన్ని అందుకొని కొంచెం మంచినీళ్ళిమ్మంటాడు. శాంత అలాగే యిస్తుంది! శాంత కొంచెం భయపడుతున్నట్లు గ్రహించిన శివం-"మరేం భయపడకండమ్మా అలా కూర్చోండి! నేను మీకు సోదరుని వంటివాడిని!- ఏమిటా చదివేది ?- గుడ్ అలాగుండాలి! అలాంటి పుస్తకాలన్నీ చదవాలి!- ఇదిగో! చూశారా! ఈ ఊళ్ళో నాకున్నపలుకుబడి కొద్దీ మిమ్మల్ని యీఊరు మహిళామండలికి శెక్రటరీగ నియమింపచేశాను. మొన్న ఆమండలి సభ్యులంతా నాదగ్గరకువచ్చి శెక్రటరీని నియమించమంటే నేనే మీపేరుచెప్పి మిమ్మల్ని శెక్రటరీగ నియమింపచేశాను. అందుకని యికనుంచిమీరు వారందరి మాటలు విని మీయిష్టంవచ్చిన సలహా వారందరికి కష్టం కలగకుండ చెప్పాలి. దానికి లోకజ్ఞానం కావాలి! తెల్సిందామ్మా!"- అంటూ తనువచ్చిన పనిచెప్పాడు శివం. చెప్పినదంతా పొల్లుపోకుండా విన్నదిగాని అందులోఒక్కముక్క మాత్రం అర్థంగాలేదు. తనకున్న సందేహాలన్ని తీర్చుకుందామను కుంటుండగానే శివం మళ్ళీ యిలా ప్రారంభించాడు.

"లోకజ్ఞానార్థం యిలాంటి పుస్తకాలు చదవండి! మహిళా మండలివారి తరపున మహిళల కోర్కెలు తీర్చండి! వారి ఆదర్శాలను పాటించండి! వారి కష్ట

సుఖాలను కనిపెట్టండి! అప్పుడు మీమాటంటే వారికి గాఢమైన విశ్వాసం కలుగుతుంది. ఆమండలివారి ఆదర్శాలు - ఆశయాలు - యివి - మహిళలకుగూడ మగవారితో సమానహక్కులు కావాలి! ఆడవారిలో అందరికి ఓటింగు హక్కు పూర్తిగ ఉండాలి! ఇలాంటి వెన్నో ఉంటాయి. వీటినన్నిటిని ప్రభుత్వానికి తెలియ పర్చి వారి కోర్కెలు తీర్చాలి!"- అన్నాడు శివం.

"అది నావల్ల కాదేమోనండి!" అంటూ సగం సందేహంతోను, సగం భయంతోను అంది శాంత!

"ఎందుకు కాదమ్మా! మానవుల కసాధ్యమైనదంటూ లేదు. వాళ్ళంతా మీకు సహాయంగా ఉంటారు. మీకేం అవసరమయినవారు మీకు తోడుగఉంటారు. వారి కోర్కెల్ని తీర్చారంటే మిమ్మల్ని వాళ్ళ నాయకురాలిగ ఎన్నుకొని ఎలక్షన్సులోనెగ్గిస్తారు. తెల్సిందా! మీరు యీ పదవిని జాగ్రత్తగా నిర్వహించి నాపరువు నిలబెట్టండి! విశ్వంతో నేనువచ్చి వెళ్ళానని చెప్పండి!"— అంటూ శెలవుతీసికొన్నాడు శివం.

అమ్మయ్య, అనుకుంది శాంత! శివం చెప్పినదాంట్లో కొంతకాకపోయినా కొంతయినా అర్థమయింది! కాని ఆ సంభాషణ అంతకూ ముఖ్యంగ అర్థమవనిమాట ఒక్కటే ఉన్నది - శెక్రెటరీ!- అంటే యేమిటో అర్థం గాక సతమతమవుతోంది శాంత!- అలాగే ఆలోచిస్తూ ఓ చిన్నకునుకు తీసింది!

గడియారం రెండుకొట్టింది. మెలకువ వచ్చింది! కాఫీకోసం ఆఫీసునుంచి భర్తవచ్చే వైమయిందని గబగబ కాఫీ ప్రయత్నం ప్రారంభించింది శాంత! కాని దృష్టి, ఆలోచన, మనస్సు అన్నీ అన్యథాపరుగులెత్తుతున్నాయి.- అర్థంకాని ఆమాటే శాంత చెవుల్లో పదేపదే గింగురు మంటోంది.— శెక్రటరీ అంటే యేమిటో - ఇలా ఆలోచిస్తూ అలా ఆలోచిస్తూనే పైకిఅనేసింది!- అప్పుడే గుమ్మంలో అడుగుపెట్టిన విశ్వానికి యీమాటలు చక్కగ వినిపించాయి. గబగబ లోపలికెళ్ళాడు. సంగతేమని సరసంతో ప్రశ్నించాడు. శాంత జరిగినదంతా చెప్పింది. ఆతని ఆనందానికి అంతులేకపోయింది.

"నిజంగా నాకంత అదృష్టమా! శాంతా!"- అంటూ ఉప్పొంగిపోయాడు విశ్వం!

"ఏం అంత ఉప్పొంగిపోతున్నారు ఊర్కోండి! ఎవరన్నాచూస్తే అప్రదిష్టకూడాను! అంది శాంత!

"అదికాదు శాంతా! ఇక నీపేరు నాల్గుదిశలా మారు మ్రోగుతుంది! నీకు ఊరూరా సన్మానాలు జరుగుతాయి!.... నువ్వు శెక్రటరీవయ్యావుకదూ! జాగ్రత! చాల మెలకువతో ప్రవర్తించాలి! సంఘానికి యెంతసేవచేస్తే అంత గౌరవం పలుకుబడివస్తుంది!"- అంటూ ఆనందంతో పొంగిపోతూ తన సందేశాన్నందించాడు విశ్వం. శాంత ఆతనికి కొంచెం కాఫీకాచి యిచ్చి ఆఫీసుకు పంపించింది.

• • •

ఈప్రకారం క్రమేపి శాంతలోని సిగ్గు భయం కొంచెం కొంచెం తొలగిపోయాయి! భర్త, మిత్రుల సహాయంతో మహిళా మండలి శెక్రటరీ పదవిని అతిచాకచక్యంతో నిర్వహిస్తోంది! మహిళల్లో పలుకుబడి సంపాదించింది! మీటింగుల్లో ఉపన్యాసాలిస్తోంది!— కాలచక్రం గిర్రున తిరిగింది. తాను శెక్రటరీ అయి అప్పుడే ఆర్నెల్లు అయింది!- ఈలోగా మహిళామండలి వార్షికోత్సవం వచ్చింది. శాంతకు యెడతెరపిలేకుండ పని తగిలింది. "నాకు తీరికలేదు. చూడండి! ఎంతపనుందో! మహిళా మండలి వార్షికోత్సవమువస్తోంది! దానికియెంత హంగామా చేయాలనుకున్నారు! పైవూళ్ళనుంచికూడ చాలమందిస్త్రీలు వస్తున్నారు. వాళ్ళందరికివసతులు ఏర్పాటుచేయాలి. అన్నిటికన్న ముందుగ చందాలువసూలుచేయాలి! మీకేం మీరు మంచంమీద పడుకుని ఆర్డర్లిస్తారు.-" అంటూ తన బాధ్యతను వ్యక్తపరచేది.

ఆమెలోవచ్చిన మార్పుకు ఆశ్చర్యపోయాడు విశ్వం! కాని సంఘం వూరుకుంటుందా? ఇలా శాంత నలుగురితోను కలిసిమెలసి రాత్రనక పగలనక తిరుగుతూంటే అనేక అపోహలకు దారితీసింది! సంఘం ఆమెను అనుమానించింది! కొందరు పెద్దమనుష్యులు ఆమెకు ఇతరులతో సంబంధం ఉందని పుకార్లు పుట్టించారు. విశ్వం చెవులకుముందుగా చేరాయి ఆపుకార్లు. భార్యపై అనుమానం అంకురించింది. అదుపాజ్ఞల్లో పెట్ట బోతాడు. విషయం తెలిసికొని శివం వస్తాడు. మందలించబోతాడు.

"చూశావా!" నీభర్త దుస్థితి! నీకోసం బెంగపెట్టుకుని కుమిలిపోతున్నాడు. నీకోసం సర్వం త్యాగంచేశాడు.— నీభర్త దిగులుకు నీవేకారణం!- నీభర్త మనోవ్యాధికి

నీవేకారణం !-ప్రస్తుతపు నీ ప్రవర్తన ఫలితం యేమిటో ఆలోచించావా? నీభర్త సంపాదిస్తే నీవుఖర్చుచేస్తున్నావు! ఊళ్ళో యెంత పుకారుగ ఉందో విన్నావా?- అంటూ ఆవేశంలో అనేశాడు.

శాంత అన్యాయంగా తనమీద పడుతున్న యీ అపనిందను భరించలేకపోయింది. కాని ఒక్కసారి వెనక్కుజంకి పశ్చాత్తాపపడింది. తనకు చైతన్యం కల్పించి 'సంఘంలో స్థానం కల్పించినవాడేనా యీ శివం అని జాలిగా చూస్తూ భోరుమన్నది.

"నీమనస్సుమారితే అంతేచాలు! కాస్త ఆలోచించు! నువ్వు చేసినపని! చేస్తున్నపని! ముందు నీభర్త జాగ్రత చూసుకో!"- అంటూ బోధించాడు శివం.

"సంఘం అంటే జంకవనుకున్నాను శివం! నువ్వాయింతేనా? నే నపరాధినని నువ్వునమ్మితే మన్నించవూ" అని వేడుకొంది.

"మన్నించేది నేనుకాదు. మందలించడంవరకే నాపని. మన్నించేది నీభర్త. అడుగో చూడు నీకోసం యెలా పరితపిస్తున్నాడో! వెళ్ళు! వెళ్ళి ఆతన్ని వేడుకో క్షమాభిక్ష! అంటూ శివం గబగబ వెళ్ళిపోయాడు.

"శాంతా! కాఫీ!"- అంటూ అరిచాను విశ్వం! శాంత కళ్ళు తుడుచుకొని గబగబ కాఫీతెచ్చి "ఏమండి! ఇదిగో! కాఫీ"- అంటూ అందివ్వబోయింది.

"లే! దూరంగా నన్నుతాకకు! నీవు అపవిత్రురాలివి! సంఘంనిన్ను అపవిత్రురాలిగ నిర్ణయించింది. నన్నుముట్టుకుని నా పవిత్రతను చెడగొట్టకు." అని వాపోయాడు విశ్వం.

"ఏమండి! మీరేనా మాట్లాడేది! నేను యేపాపం యెఱుగనండి!- ఆడదాన్ని అర్థంచేసికోలేని యీగ్రుడ్డి సంఘం నన్నపార్థంచేసికొని నాకేఅపవాదు అంటకట్టింది. నేనీనాడు పతితను కానన్నా నమ్మలేకుండా ఉన్నారా?- ఎలా నమ్మ గల్గుతారులెండి!- సంఘపిశాచి మీచెవిలో యిల్లుకట్టుకొని అహోరాత్రులు నాలాటి అమాయక అబలలమీద అపవాదులు అంటకట్టి నూరిపోస్తుంటే అన్నెము పున్నెము యెఱుగని నాలాటి ఆడదాని మాటలు మీరు నమ్ముతారా? నమ్మి నన్ను క్షమిస్తారా! ఏమండీ!-" అంటూ విలపించ సాగింది శాంత!-

"నేను క్షమించలేను. నేను క్షమించినా సంఘం క్షమించదు. సంఘదృష్టిలో నీవుపతితవు. కావున నిన్ను క్షమించి ప్రయోజనంలేదు.

"సంఘం - పాడు సంఘం - పాపిష్టి సంఘం - పదవి యిచ్చింది ఆసంఘమే !- అపవాదు వేసింది ఆసంఘమే - అసలు సంఘం ఎక్కడుంది?-

♦ ♦ ♦

ఆమర్నాడు పత్రికలనిండా యీవార్తలే!- పరమ సాధ్వీలలామ, పతివ్రత, మహిళామండలిశెక్రటరీ శాంత ....ఆమెకు మా జోహారులు -అపవాదు భరింప లేక తన అసువులను సంఘానికి బలిదానమిచ్చిన శాంతకు జోహారులు. పరమ పతివ్రత శాంత పవిత్రఆత్మకు దైవము శాంతిని చేకూర్చుగాక! ..." మొదలైనవెన్నిటినో ప్రజలంతా విచారాతిశయంతో చదువుతున్నారు. దూరానఉన్న రేడియోలు గింగురుమంటూ యిలా పాడుతున్నాయి!-

పరువనెడి పాపకూపమున బడి
బ్రతుకుతెరువె బరువై పోయెనీ
దీనజనావళి కిక దిక్కేలేదా ॥
ఇదియేనా లోకపుపోకడ
ఇంతేనా మన మనుగడ ॥ఇ॥